

Naročnina
 Dnevna izdaja
 za kraljevino Jugoslavijo
 mesečno 25 Din
 polletno 150 Din
 celoletno 300 Din
 za inozemstvo
 mesečno 40 Din
 nedeljska izdaja
 celoletno v Jugo
 slaviji 120 Din, za
 inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
 i stolp, peti vrsta
 maloglasni po 50
 in 2 D, večji oglaš
 nad 45 mm višine
 po Din 2-50, veliki
 po 3 in 4 Din, v
 uredniškem delu
 vrstica po 10 Din
 a. Pn. večjem g
 naročilu popust
 izide ob 4 zjutraj
 razen ponedeljka in
 dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
 Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
 pisma se ne sprejemajo - Uredništva
 telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
 račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
 za inzerate, Sarajevski 7553, Zagreb
 št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Francoska teza

Pariz, 20. aprila.
 Spricho podpisa pomorskega pakta med
 Ameriko, Anglijo in Japonsko je zanimivo iz-
 vedeti za francosko stališče. Naj to v par vrsti-
 cih tu poizkusim:

Stališče Francije v Londonu je bilo zelo
 težko. Od prvega trenutka, ko je začela konfe-
 renca zborovati, so bile že vse pozicije do-
 ločene. Na eni strani Velika Britanija in Ame-
 rika, ki sta se sporazumeli za tonažo, ki odgo-
 varja obema veselilom. Na drugi strani Ita-
 lija, čije predstavnik g. Grandi je samo čakal
 trenutka, da lahko postavi vprašanje pomorske
 paritete med Italijo in Francijo. Med tema
 dvema stališčema se je borila Francija skoro
 čisto osamljena.

Prvi je postavil jasne zahteve v imenu
 Francije g. Tardieu, medtem ko so drugi sku-
 šali, poudarjajoč interes svetovnega miru, obiti
 važnost francoskih interesov. Poudarjal je
 dolžino obrežja in razsežnost francoskega kolo-
 nialnega imperija kakor tudi višino francoske
 prekomorske trgovine, ki jo mora vojno bro-
 dovje v slučaju napada ščititi, ter s tem šte-
 vilko tonaže, ki jo Francija potrebuje, naravnost
 z matematično eksaktnostjo podprl — do-
 čim je zastopnik Italije, ne da bi svojega sta-
 lišča količkaj z realnimi dejstvi utemeljil, pro-
 glasil kot nepremakljivo tezo Italije, da mora
 v vsakem slučaju tonaža njenega vojnega bro-
 dovja biti enaka francoski.

To je bila taktična poteza italijanske di-
 plomacije, ki je, zavedajoča se naravno slab-
 šega položaja Italije, skušala spretno izrabi-
 t zase naklonjenost tretjega. S tem, da je
 g. Grandi postavljala zahtevo paritete na kar
 najnižjo bazo, čes, Italija je pripravljena zni-
 žati svoje brodogradnje tudi do najnižje mere, sa-
 mo če Francija reducira svoje brodogradnje na
 isto številko, je hotel pridobiti naklonjenost
 anglosaksonskega javnega mnenja, oziroma
 Anglije in Amerike, katerima je hotel s tem
 omogočiti sporazum za kar najnižjo ceno. Čim
 manjši bi namreč bili tonaži Francije in Ita-
 lije, tem manjši bi bili lahko tonaži Amerike
 in Anglije, ki sta se na medsebojno pariteto
 brodogradnje že apriori sporazumeli. Toda če bi
 bila Francija italijansko tezo sprejela, bi bila
 izgubila svojo premoč v Sredozemskem morju,
 kjer Italija s svojim zračnim brodogradnjem Fran-
 cijo prekaša. S tem pa, da je Francija vzdrže-
 vala svojo zahtevo po tonaži 700.000—800.000,
 je bil v nevarnosti razorožitveni dogovor, pred-
 hodno sklenjen med g. Hooverjem in g. Mac
 Donaldom.

Anglo-saksonske države so si že bile raz-
 delile interesne sfere: Amerika v Pacifiku in
 Anglija v Evropi. Ker se je Anglija z dogo-
 vorom z Ameriko odrekla svoji absolutni
 premoči na morju, se je postavila na stališče,
 da mora biti njeno vojno brodogradnje enako fran-
 coskemu in italijanskemu, vzetima skupaj, da
 obdrži svojo pomorsko hegemonijo vsaj na-
 pram evropskim veselilom. Francoska delega-
 cija je bila voljna privoliti v znižanje svoje
 tonaže, ako bi se našla formula za varnost
 francoskega imperija in tozadeven dogovor med
 Anglijo in Francijo bi bil možen, ako bi ne
 bilo absurde italijanske paritete teze po pri-
 meru anglo-amerikanske paritete. Če je Angli-
 ja privolila v pariteto ameriškega brodograd-
 nje, je predalec, da v prvi vrsti iz dejstva, da
 ta pariteta Angliji ne more škodovati. Ameriš-
 ko brodogradnje, ki mora računati z Japonsko v
 Pacifiku, je predalec, da bi moglo ogroziti po-
 morska oporišča Anglije v Atlantiku. Sicer pa
 bi Anglija z Ameriko, ki jo finančno daleč nad-
 kričuje, na morju sploh ne mogla tekmovali
 četudi bi hotela.

Čisto drugačna pa je pozicija Francije na-
 pram Italiji. Italijansko brodogradnje je pred
 Marseilla. Medtem ko je Amerika prisiljena
 računati z Atlantikom in Pacifikom, je Italija
 v srečnem položaju, da lahko zbere brodograd-
 nje na eni sami točki in s tem prepreči zvezo med
 Francijo in Severno Afriko. Na drugi strani pa
 je Francija danes v tako srečnem položaju na-
 pram Italiji, da bi bila gotovo zelo nespamet-
 na, če bi, pristajajoč na pariteto, ta svoj po-
 ložaj sama žrtvovala! Niti finančno, še manj
 pa industrijsko je Italija sposobna konkurirati
 s Francijo. Izpustiti tudi ni iz vidika, da po-
 seduje Francija danes najbogatejši rudninski
 zaklad v Evropi, medtem ko Italija na svojem
 ozemlju ne poseduje premoga niti toliko, da bi
 lahko za 24 ur oskrbela svoje brodogradnje
 s kurivom. Medtem ko Francija poseduje vse
 surovine za zgradbo ladij, je vprašanje suro-
 vin v Italiji odvisno od ugodnosti trgovinske
 bilance. Če Italija zahteva pariteto in s tem
 znižanje tonaže francoskega brodogradnje, je s tem
 sama priznala, da ji je nemogoče doseči tudi
 z največjim naporom trenutno oficijelno to-
 nažo Francije, ki znaša 724.000 ton.

Da bi bil možen izhod iz tega položaja, se
 je poskušalo z varnostnim paktom. Toda da bi
 bilo francosko javno mnenje sigurno, bi bilo
 treba, da bi se bili Angleži obvezali Franciji
 v slučaju potrebe priti z vso svojo vojaško si-
 lo na pomoč. Tega pa Angleži za nobeno ceno no-
 čejo. Pa četudi bi hoteli, bi morala Italija svo-
 jo zahtevo po pariteti brezpogojno umakniti.
 Tako je bila Francija v vsakem slučaju pri-

Svečan podpis brodogradne pogodbe

Pogodba vsebuje varnostno klavzulo, ki znači medsebojno nezaupanje veselil Prihodnja brodogradna konferenca l. 1935

London, 22. aprila. AA. Po trimesečnem po-
 svetovanju je bila davi v Saint Jameski palači s
 strani zastopnikov petih veselil na plenarni seji
 podpisana pogodba, ki se imenuje oficijelno »Lon-
 donska pomorska pogodba z leta 1930.«. Predno je
 bil sporazum podpisan, so govorili MacDonald in
 drugi glavni delegati. Listino so podpisali po vrst-
 nem redu Zedinjene države, Francija, Anglija, an-
 gleški dominijoni, Indija, Italija in Japonska. Ta
 listina bo shranjena v arhivu angleškega zunanjega
 ministrstva. Posebne tiskane in poverljene kopije
 pogodbe bodo izročene drugim vladam, zastopanim
 na konferenci in ko bo pogodba s strani držav ra-
 tificirana, bo en izvod te pogodbe deponiran pri
 Društvu narodov v Ženevi.

Razen članov delegacij je prisostvovalo pod-
 pisu okrog 100 zastopnikov svetovnega časopisja.
 Ker ni bilo v dvorani za vse prostora, so bili ostali
 razmeščeni v sosednji dvorani, ki je zvezana z glav-
 no dvorano z zvočniki.

Kakor pri otvoritveni konferenci so prisostvo-
 vali zadnji plenarni seji konferenci fotografi, ki so
 fotografirali ta zgodovinski prizor.

Posebno važna je v pogodbi tako zvana var-
 nostna klavzula, ki se nanaša na sporazum, dose-
 žen med Zedinjenimi državami, Anglijo in Japo-
 nsko. Klavzula, ki tvori 21 člen pogodbe, ima nastop-
 no vsebino:

Ako bo tekom veljavnosti te pogodbe kaka
 visoka pogodbeni stranka mnenja, da je bila nje-
 na varnost po gradnji novih vojnih ladij s strani
 kake druge države prizadeta, bo imela visoka po-
 godbeni stranka pravico, da spremeni gradbeni
 program, omenjen v tretjem delu pogodbe in zviša
 tonažo in kategorijo vojnih ladij. Pred spremembo
 gradbenega programa bo morala vsaka pogodbeni
 stranka obvestiti pogodbenice o nameravanih spre-
 membah. Na temelju tega obvestila bodo druge po-
 godbene stranke upravičene povišati svoje gradbe-
 ne programe proporcionalno spremembam gradbe-
 nega programa stranke, ki je za to spremembo za-
 prosila.

Vse spremembe gradbenega programa se bo-
 do morale utemeljiti in brez odloga sporočiti diplo-
 matskim potom drugim pogodbenicam.

Celotna pogodba sestoji iz uvoda, 26 členov
 in več dodatkov in je razdeljena v pet delov. Če-
 prav velja del pogodbe le za Zedinjene države, An-
 glijo in Japonsko, je ta del tako sestavljen, da hosta

pozneje lahko podpisali ta del tudi Francija in Ita-
 lija. Tekst pogodbe je tiskan v angleškem in v
 francoskem jeziku.

V svojem nagovoru je MacDonald dejal,
 da bo prihodnja pomorska razorožitvena konfe-
 renca leta 1935, če ne bo medtem postala ta konfe-
 renca po srečnem naključju nepotrebna. Govoreč
 o sporazumu med Anglijo in Francijo glede vpra-
 šanja računanja globalne tonaže in metode omejitve
 pomorskega oboroževanja po kategorijah je
 MacDonald dejal, da bi bilo najbolje poslati ta spo-
 razum tajništvu Društva narodov, ki naj bi ga iz-
 ročilo pripravljalni komisiji razorožitvene konfe-
 rence v podrobno proučitev. Nadalje je MacDonald
 izjavil, da je londonska pomorska razorožitvena
 konferenca veliko več dosegla kot ženevska in
 washingtonska pomorska konferenca, čeprav ni do-
 segla vsega, kar je želela. Sedanja konferenca se
 lahko smatra samo kot korak naprej na poti do
 končnega cilja.

Delo se bo nadaljevalo. Vkljub vsemu je konfe-
 renca dovršila veliko delo. Konferenca je skle-
 nila sporazum med tremi državami, ustavila obno-
 vitev oklopne in znižala njihovo število. Istotako
 je omejila tonažo pomožnih vojnih ladij. Konferen-
 ca je dokazala, da se lahko z mednarodnim redom
 omeje vojna brodogradnja. Konferenca je tudi pokazala,
 da svet lahko odvrne vojno nevarnost, če le hoče.

»Mi moramo biti zadovoljni,« je nadaljeval
 MacDonald, »da postaja mirovna miselnost vedno
 bolj močna in da korak za korakom napreduje
 omejitev oboroževanja. Pogodba bo veljala do leta
 1936, kar bo omogočilo nadaljni napredek.

Angleška vlada visoko ceni pariški pakt in
 pogodbo za mirno poravnavo sporov. Zedinjene
 države, Anglija in Japonska so se sporazumele, to-
 la evropsko situacijo je bilo težje rešiti. Nato je
 govoril MacDonald o varnostni klavzuli, ki je bila
 vseučena v trojno pogodbo in izrazil upanje, da bo
 nepotrebna.

Anglija se bo poslužila te klavzule le v skraj-
 nem primeru in bo vse storila, da ji ne bo po-
 treba povečati svojega vojnega brodogradnje.

Nadalje je MacDonald dejal, da bo Anglija vse
 storila, da prepreči povečanje vojnih brodograd-
 nje, in je izrazil upanje, da ne bo nastopila ta možnost.
 Končno je MacDonald naglasil prijateljske odno-
 šaje, ki so vladali ves čas konference med delegati,
 ki so si postali prijatelji.

Hrvatski kmetje pri kralju

Deputacija šteje 1950 članov — Kraljev nagovor

Belgrad, 22. aprila. k. Prestolnica je danes
 svečano sprejela in pozdravila eno od največ-
 jih poklonitvenih deputacij, kar jih je dosedaj
 bilo. 1950 hrvatskih kmetov na čelu z bivšimi
 poslanci radičevske stranke je danes prispelo
 v Belgrad, da se pokloni svojem vladarju.

Prebivalstvo prestolnice se je ob jutranji
 uri, ko so prispeli posebni vlaki z ogromnim
 številom članov deputacije, zbralo na kolo-
 dvoru ter z navdušenjem in iskreno radostjo
 pozdravljalo svoje brate iz Hrvatske. V imenu
 belgrajske občine jih je pozdravil podžupan
 dr. Stojadinović, ki mu je odgovoril A. Berić.

Člani deputacije so se nato v spredu
 z zastavami in vojaško godbo podali po glavnih
 belgrajskih ulicah. Ko so prišli v dvor, so
 navdušeno klicali vladarju in kraljevskemu
 domu. Opoldne so jim bili prirejeni banketi.
 v hotelih, Petrograd, Ruski car, Imperijal, in
 Slavija. Na vseh teh banketih so bile izrečene
 prisrčne zdravice z obeh strani. Popoldne ob
 petih so bili sprejeti od Njeg. Vel. kralja.

Belgrad, 22. aprila. AA. O priliki današnjega
 svečanega sprejema poklonitvene deputacije v dvoru
 je vodja delegacije g. Karlo Kovačević, bivši pod-
 predsednik hrvatske seljačke stranke, imel pred
 kraljem pozdravni nagovor, v katerem je dejal:

V nizu velikih poklonitvenih deputacij, ki so

morana postaviti se na stališče, da sama do
 skrajnosti brani svoje interese in si za bodo-
 nost ohrani svobodne roke.

V Italiji je javno mnenje zapeljano v
 protifrancosko kampanjo. Prihajala je grožnja
 o izstopu Italije iz poreskega Locarna. »Gior-
 nale d'Italia« se je spustil celo tako daleč, da
 je pisal: »Italijanski predlogi v Londonu so za-
 deli v Nemčiji na popolno odobravanje, ker bi
 bila pariteta med Italijo in Francijo zanjo
 najugodnejša. Nemci mislijo, da bi Francija,
 resno zapletena v Sredozemskem morju, bila
 nujno prisiljena, odvrniti svojo pozornost od
 Severnega morja.« Francoska delegacija je ob
 takem stanju stvari morala tem bolj vztrajati
 na svojem stališču, ker ni mogla staviti v ne-
 varnost svojih provinc na vzhodu. Francija ni
 česar ne zahteva, ne želi teritorija nikogar in
 ne mara prekositi svojega sosedu. Nobena vla-

da ne bo sprejela kakega kupčevanja z Italijo,
 ki je dala razumeti, da bi bila pripravljena go-
 voriti o kolonialnih zadevah in da bi bil mož-
 n prijateljski sporazum, ako ji Francija pre-
 pusti v Severni Afriki Borku in Tibesti. Ta dva
 se pa nahajata ravno na liniji, po kateri bo
 tekla projektirana transaharska železnica, za
 katero vlada v vsem francoskem javnem mne-
 nju silno zanimanje in ki nudi s tem, da bo z
 njo zvezan ves francoski zapadno-afriški im-
 perij z metropolo, francoskemu kolonialnemu
 imperiju silne možnosti razvoja.

G. Briand se je torej lahko z mirnim srcem
 vrnil iz Londona, ne da bi mu bilo treba žrtvo-
 vati interesov Francije in se udati anglo-
 saksonskemu diktatu, kako naj bi svet izgledal.
 G. Briand meni, da bo Evropa lahko sama ure-
 dila svoje razmere in le želeči je, da se to
 posreči.

večanska, jugoslovanska in slovanska in v prvi vrsti
 krščanska. Kdorkoli je bil proti slovanstvu ali proti
 človečanstvu in pravici, je bil proti programu hr-
 vatske seljačke stranke in hrvatskega naroda, ki se
 je tedaj zbiral okoli tega programa in kasneje or-
 ganiziral. Vse te točke so tudi v kraljevem januar-
 skem manifestu in tembolj v zakonu z dne 3. okto-
 bra l. l., ko je kraljevina dobila ono milo ime, ki
 ga je pokojni Stepan Radić vedno zahteval za našo
 državo. To je ista politika, ki jo je stranka zahte-
 vala že leta 1906. V tem imenu se zahvaljujem kra-
 lju, polagam prednj aktualne gospodarske brige na-
 roda in vzklikam iz srca:

Zivel Aleksandre I., kralj Jugoslavije, Bog
 blagoslovi Jugoslavijo in ves narod Srbov, Hrva-
 tov in Slovencev.

Belgrad, 22. aprila. AA. O priliki svečane
 avdicije poklonitvene deputacije hrvatskih
 kmetov je Nj. Vel. kralj imel sledeči govor:

Moji Hrvati! Današnji sastanak z vami in
 pozdravne besede, izgovorjene v vašem in v
 imenu onih, ki so za vami ostali na domovih,
 potrjujejo moje prepričanje, da ima naš dični
 in delovni narod povsod širom prostrane do-
 movine eno srce in isto misel. Ponosen sem,
 da je rodoljubni hrvatski kmet tako iskren na-
 pram mojemu domu in da je tako enodušna
 njegova misel za edinstveno domovino in na-
 predek kraljevine Jugoslavije. Vedite in re-
 cite povsod, da je vaš kralj neomajno z vami
 in da čuti z vami isto. Vem za mnoge težave
 našega kmeta, za ostale pa bom zvedel od vas.
 Te težkoče so velike, toda se dajo premagati.
 Naš narod je najtežje že prebredel ter ima
 svoje svobodno ognjišče in svojo ujedinjeno
 kraljevino. Vaša vera v vašega kralja in za-
 upanje v ljubezen naroda bo premagala vse
 zapreke v bodočnosti na potu k narodnemu
 blagostanju. Delajmo vsi složno in ljubezni in
 brez oklevanja ter zastavimo vse svoje sile
 in kmalu bo prišlo do tega, da bo naš rodo-
 ljubni in pridni kmet zadovoljen ter odrešen
 vseh skrbi za svojo bodočnost. Pri delu za
 napredek in vsestransko dviganje naše do-
 movine dvigamo in krepimo moč našega na-
 roda ter uverjen sem, da bomo samo tem po-
 tom napravili kraljevino Jugoslavijo napredno
 in jako. Okrepljeni s to vero ob teh svetih praz-
 nikih mi z največjim zaupanjem gledamo v
 bodočnost našega naroda. Pozivam vas, da
 boste povsod verni tolmači vseh stremiljenj
 vašega kralja za dobro in napredek cele
 domovine. Zivelit!

„Jutro“ je zopet našlo svojo linijo

Na drugem mestu prinašamo poročilo s Prage, ki nam slika, kako je bratska Češko-slovaška praznovala sveti praznik Gospodovega vstajenja. To spominjamo radi tega, da se tem bolj spozna kulturni nivo ljubljanskega »Jutra«, glasila bivših samostojnih demokratov. Napredno »Jutro« je namreč smatralo, da najbolj ustreže svojemu naprednemu čitateljstvu za velikonočni praznik, če servira najduhovitejši produkt svoje duševne zakladnice, ki ga je že dalje časa skrbno pripravljalo in garniralo, — da mu namreč za praznike postreže — s farsko gonjo. Pod pritiskom razmer, največ radi kraljevega manifestacija od 6. januarja lanskega leta, je moralo »Jutro« kolikortoliko krotiti svoje kulturno-bojne instinkte. Težko se je premagovalo jutrovska gospoda. Zavito in po ovinkih je udarjalo, naravnost si ni upala. Sedaj pa ne zdrži več. V pravcati pomladanski razboritosti je »Jutro« zavihlo junaško kopje svojih dedov in pradedov in v velikonočnem pamfletu, ki je gorostasten izbruh sovraštva in strasti proti katoličanstvu, frče misijoni in kaplani, spovednice in prižnice kar po zraku. »Jutro« se pozna, da je stopilo zopet enkrat s celo dušo v svojo kulturno zgodovinsko misijo, ki je in ostane sovraštvo proti vsemu, kar je verskega in cerkvenega.

Kaj naj porečemo k temu boleznemu izbruhu? Nič, kot da čestitamo sijajni naprednosti »Jutra«. S takim pisanjem bo mnogo pripomoglo h kulturnemu razčiščenju med nami, kjer bo »naprednjak« skoraj postalo največje razžaljenje za resnično naprednega človeka. Napredno »Jutro« naj navede, kje na svetu so še razmere, kjer bi političen list klical na duhovnika, zato, kako vrši zakrament svete pokore, paragrafe in državnega pravdnika? Tako pisanje in take metode so skrhan o orožje najbolj zaostalih kulturnobojevežev, ki jih bo vsak človek in najsi bo katerega koli svetovnega nazora odločno odklonil. Da jih odklanja preprosto ljudstvo, pove »Jutro« samo, ko piše, da so ponekod s njegovim naprednim časopisom ljudje zažigali kadilo. Presneto je to dobro izraženo!

Na »Jutrov« pamflet se še povrnemo. Zatenkrat le to ugotovimo, da se je prostodušno zopet s celim srcem priznalo k framatonski kulturnobojnosti in na celi črti za »farsko gonjo«. Druga mu tudi ne ostane, ker je to edina baza za napredno koncentracijo. Opozorjamo le, da je na njej skrahiralo že nekaj močnejših, kot pa je »jutrovska« gospoda.

Koncentracija med takozvanimi naprednjaki

Kakor poroča velikonočno »Jutro«, bosta odšla Domovina in Kmet. list izhajala pod skupnim vodstvom. To je v stvari bilo tudi pričakovati prej ali slej. »Domovina« je bila glasilo bivših podeželskih pristašev bivše SDS, »Kmet. list« pa glasilo bivše SKS. Takozvano napredno kmetijsko gibanje je v bistvu izšlo iz takozvanega »naprednega« gibanja, ki ga je vodila »Domovina«, kot ločina, ki je zapustila staro celico radi neljubih osebnosti. So bili ideologi, ki so tej ločini hoteli dati nekako splošno novo idejno obeležje in označbo. Vendar, kakor hitro je bilo po 6. januarju politike konec, je bilo končano tudi gibanje. Dokaz samo, da je to kmetijsko gibanje imelo le politične temelje. Ti pa so za idejno gibanje prešibki. Zato — morda tudi radi gospodarskih in finančnih ozirov — se je »Kmetijski list« združil zopet z »Domovino« pod skupnim vodstvom, to je: tudi formalno sta sedaj oba lista glasila iste ideje, katero kot dnevnik predstavlja v slovenski javnosti »Jutro«. In zato se nam res velikodušno zdi izjava, da bosta »Kmet. list« in »Domovina« priznavala verstvo predvsem krščanstvo. Tako priznanje — gospoda — je res lepo, a mnogi mnogo premla. Krščanstvo kot svetovno silo priznava ves svet, celo judje in framazoni. Vendar pa bi nas ti tožili, če bi zapisali, da jo judje in framazoni tudi spoštujejo in ji skušajo dati veljavo v zasebnem in javnem življenju. In za to gre, gospodje! To bi bili morali povedati, da klonite v teoriji in praksi pred nauki katoliške cerkve. Če tega ne poveste, je Vaše priznavanje vredno le toliko, kakor če kdo priznava, da je Triglav, večji hrib kakor pa ljubljanski Grad.

Velika noč v Čehoslovaški

Praga, 19. aprila.

Kakor vsako leto tako je tudi letos privedil Čsl. Rdeči križ velikonočni mir. Sodelujejo vse kulturne, humanitarne, politične, telovadne in legijonarske korporacije. Program tega velikonočnega mira je predvsem, da utihnejo v tem času vse borbe vseh smeri. Narod naj bi se v teh dneh zavedal, da je smisel njegovega življenja višji kot vsakdanje borbe.

Na posebno pieteten način pa hočejo počastiti »pomin« v svetovni vojni na različnih bojiščih padlih vojakov. Hočejo pokazati hvaležnost onim ogromnim tisočim, ki so trpeli in umrli za samostojnost svojega naroda in države. Velikonočni mir traja od sobote do torka. V tej dobi so po vseh vaseh, občinah in mestih v celi republik priredile v spomin njih, ki so za ceno svojega življenja pomagali graditi državo.

Na veliko soboto je za dve minuti pred polnočnim ustavljen ves promet v republik. Tovarne, vlaki, tramvaji, avta, vozovi in vse občinstvo se ustavi na mestu, kjer se v tem trenutku nahaja. Začetek tega veličastnega spomina naznanjajo zvezdarja, topovi, močnarji, trobente glasilec in vseh telefonskih organizacij. Trobente so nastavljeni na različnih ulicah in trgih. Na njihovo znamenje obstanejo ljudje na mestu in se z odkrito glavo poklonijo spominu svojih bratov. V teh dveh minutah se ves narod zamisli nad žrtvami pridobljene svobode. G. president je v tem trenutku pred Štúrsovimi spo-

Pogreb škofa dr. Marušiča

Senj, 22. aprila. r. Truplo senjskega škofa dr. J. Marušiča sta senjska zdravnik dr. Serceer in dr. Markovič balzamirala. Velika dvorana škofijskega dvorca je odeta v črno. Sredi nje je katafalk, okrog njega so sveče in cvetje. Na javnih in zasebnih poslopih so izobešene črne zastave.

Danes se je na slovesen način izvršil pogreb. Truplo so prenesli v katedralo, ki je bila v ta namen posebej okrašena. Še večer so prišli razni dostojanstveniki, predvsem člani katoliškega episkopata z nuncijem msgr. Pelegrinetti in na čelu. Navzoč je bil tudi zagrebški nadškof dr. Bauer, ki je prišel z avtomobilom v spremstvu svojega tajnika. Navzoči so bili vladika križevski dr. D. Njaradi, zagrebški naslovni škof dr. Premuš, splitski škof dr. Bonefačič in ljubljanski pom. škof dr. Rožman. Djakovskega škofa je zastopal dr. Sokol.

Pogreba se je udeležila ogromna množica ljudi. Jadranska plovdba je dala na razpolago posebno ladjo za udeležence, ki so prišli iz Primorja in Gorskega Kotarja. Pogreba se je udeležil tudi ban savske banovine dr. J. Silovič, ki

je pokojnikov somešan.

Po 11 uri so se v katedrali pričeli obredi. Nadškof dr. Bauer je opravil staroslovenski rekviem »Oslobodi me« in potrebne molitve ob veliki asistenci. V imenu duhovništva je govoril dr. Starčević. V imenu mešanstva je govoril župan Trivo Sechi.

Po končanem obredu se je pričel sprevoz. Predno so pokojnikovo truplo prenesli na ladjo, sta govorila v imenu škofije dr. Starčević in generalni vikar kanonik msgr. Golik. Nato so truplo prenesli na ladjo, ki je ob 2 krenila iz Senja. Ladja je vozila ob obali, kjer so posamezni kraji čakali na prihod ladje s pokojnikovim truplom in mu izkazali poslednjo čast.

Truplo so prepeljali v Praprotnik. Tja je odpotovala tudi pokojnikova rodbina. Pokojnikove ostanke bodo položili v grobnico župne cerkve, ki je vsečana v živo skalo. V cerkvi bodo postavili škofov doprni kip.

Senjsko-modruški stolni kapitel bo izvolil svojega kapitularnega vikarja v redpisnem času, ki bo vršil posle, dokler ne bo imenovan novi škof.

Velikonočna bilanca Dunaja

5 samomorov — Komunisti hoteli preprečiti procesijo

Dunaj, 22. aprila. n. Bilanca velikonočnih praznikov za Dunaj je precej žalostna. Samomorov je bilo 5, težko ranjenih pa je bilo 7 oseb. Na gorah sta se ponesrečila dva turista. Avtomobili so do smrti povozili dve osebi, več pa težko ranili. V političnem oziru pa so stranke izkoristile lepo vreme. V Pottendorfu pri Dunajskem Novem mestu so komunisti hoteli preprečiti velikonočno procesijo ter je moralo nastopiti orožništvo in pregoniti komuniste z bajoneti. Heimwehrovi so imela veliko parado v Bad aus See, katere so se udeležili zvezni predsednik Miklas, deželni voditelj

Heimwehrovec, grof Starhemberg, bivši avstrijski zunanji minister, grof Otokar Czernin in delegat bavarskih Stahlhelmovec. V govorih se je naglašalo, da je sedanji boj domovinskih obrambnih organizacij smatrali za prvo etapo v boju proti današnjemu napačnemu demokratskemu sistemu. Na deželnem zborovanju velenemske ljudske stranke v Salzburgu, katerega so se udeležili vsi ministri in voditelji stranke, se je priključitev k Nemčiji proklamirala za vrhovni cilj stranke in izrekla brezpogojna pokorščina zveznemu kancelerju dr. Schobru.

Preko 300 kaznjencev zgorelo v ječah

Pomanjkljive varnostne naprave krive strašne katastrofe

Newyork, 22. aprila. n. V kaznilnici v mestu Columbia v državi Ohio je včeraj popoldne izbruhnil požar. Pravočasno so se rešili del kaznjencev na veliko dvorišče kaznilnice. Kaznjenci, ki so bili zaprti v starem poslopiju, pa se niso mogli več rešiti, ker je ogenj prehitro zajel poslopje. Ob 8 zvečer se je uradno poročalo, da je bilo 215 mrtvih, ob 9 zvečer pa, da je bilo mrtvih 305, mnogo pa težko in lahko ranjenih.

Gasilci so smatrali, da je bil ogenj v kaznilnici podtaknjen. Od novega trakta je požar po nekem hodniku zajel tudi predelnic, nakar je radi hudega vetra dosegel tudi staro poslopje, kjer so vsi kaznjenci bili že zaprti v celicah po končanem dnevnem delu. Pazniki in kaznjenci so najprej sami poskušali pogasiti ogenj. Pol ure pozneje pa se je izdal alarm, vendar je bilo že prepozno, da bi se moglo rešiti jetnike v starem traktu kaznilnice. Visoki plameni so v hipu zagrabili staro leseno konstrukcijo zgradbe. Gasilsko delo je zelo oviral neprodni dim. Velike vojaške čete so napravile okoli kaznilnice kordon, da preprečijo beg kaznjencev. Več sto manjših zločincev iz skupnih spalnic in 3000 kaznjencev iz oddaljenih delov kaznilnice so prepeljali na dvorišče, kjer so jih stražili vojaški oddelki s strojnimi. Kaznilnica je bila določena samo za 2000 kaznjencev, v resnici pa jih je bilo 4950. Kaznilnica je imela premalo hidrantov in gasilskih cev. Nekateri kaznjenci, ki so hoteli izrabiti priliko in pobegniti, so ovirali gasilce pri delu in porezali cevi, drugi kaznjenci pa so heroično pomagali, da rešijo svoje tovaršice, pri čemer se jih je več smrtno ponesrečilo.

Med požarom, ki je trajal poldrugo uro, so se dogajali strašni prizori. Dvorišče je bilo polno mrtvecev in umirajočih. Divji kriki so polnili ozračje in se mešali s tuljenjem sirene. Poklicanih je bilo 100 zdravnikov, ki so opravljali službo v zasilnem šotoru. Mrtva trupla so

polagali na dvorišče v celih vrstah po tri drugo nad drugim. Rešeni kaznjenci so prizore opazovali deloma hladnokrvno, deloma pa so jih napadli histerični krči in so jih morali povežati v prisilne jopiče. Večina kaznjencev je zgorela v najvišjem nadstropju starega poslopja. Mnogi kaznjenci so obdolžili paznika Watkinsa, da ni hotel odpreti celice, ker ni imel višjega povelja. Neki drugi paznik je v razburjenosti zgubil ključce k enemu traktu kaznilnice, v katerem je bilo zaprtih 500 kaznjencev, med njimi tudi taki, ki so bili obsojeni na smrt. Radi prevelikega dima in vročine je bila rešitev nemogoča. Pisarniški spisi pa so bili rešeni, preden je požar zajel poslopje ravnateljstva, tako da so znana imena vseh ponesrečencev. Med kaznjenci je bilo tudi več črncev, ki so se pri reševanju žrtvovali. Nekateri so vdrl v goreče oddelke in rešili onesveščene kaznjence. Neki zamorec je še s svinčnikom napisal poslovice od svojih domačih, preden ga je pri reševanju zadušil dim. Drug črncec je umrl par minut potem, ko je rešil nekega kaznjence. Neki ogromni črncec je z velikim kovskim klavirnom razbijal zaklenjena vrata in rešil 25 kaznjencev, dokler mu prevelika vročina ni preprečila nadaljnjega reševanja. Dva 19letna jetnika, ki sta pri reševanju pogumno preskočila ognjene plamene, sta zgorela pred očmi gledalcev. Neki črncec, ki je dobil hude opekline, je pri obvezovanju, navedel, da se je paznik branil odprti sobe in zaklical: »Ostani tu, črna svinja.« Gasilci so s kisikom odprli težka jeklena vrata in s tem rešili 40 kaznjencev. Pred kaznilnico stojijo velike množice ljudi, ki morajo poslušati smrtne krike, ne da bi mogli pomagati.

Newyork, 22. apr. n. Število smrtnih žrtev se uradno navaja s 311, težko ranjenih je 150, ki večinoma umirajo, 100 pa je bila lažje ranjenih.

Ravnatelj reparac. banke

Basel, 22. aprila. n. Upravni svet mednarodne reparacijske banke je izvolil danes soglasno za predsednika Američana Mac Garraha, za generalnega direktorja pa z vsemi glasovi proti nemškemu glasu Francoza Quesnaya. Pred izvolitvijo Quesnaya je podal predsednik nemške narodne banke dr. Luther izjavo, da se mora nemška delegacija iz čisto načelnih razlogov izjaviti proti izvolitvi kakšnega Francoza za generalnega direktorja. Delo organizacijskega odbora je sedaj napredovalo že tako, da banka lahko začne s svojim delom.

Dunajska vremenska napoved. Menjaje oblačno. Ponekod padavine, morda tudi male nevihte. Velike spremembe v temperaturi podnevi. Nestalno vreme.

menikom »Ranjencev«, pri spomenikih v vojni padlih stoje straže legijonarjev in telovadnih organizacij.

Dve minuti popolnega mira v celi državi. Dve kratki pa toliko pomembnejši minuli v spomin blaženih vitezo.

Nato pa točno ob 12 zazvonijo raz stolpov vseh cerkva velikonočni zvonovi, ki naznanjajo veselje in veličastni spomin Kristusovega Vstajenja.

Monarhistične manifestacije v Spaniji

Madrid, 22. aprila. AA. Na trgu Piazza Tori je bila veličastna monarhistična manifestacija, ki ji je prisostvovalo nad 30.000 oseb. Več govornikov je poveljevalo monarhijo in zasluže sedanjega španskega kralja za usodo Spanije.

Skupna akcija Avstrije in Madjarske?

Dunaj, 22. aprila. n. Neka vest iz Budimpešte poroča, da bo zvezni kancler dr. Schober 6. maja obiskal Budimpešto, ne samo da vrne obisk grofa Bethlena na Dunaju, temveč tudi, da se razčistijo nerešena politična in gospodarska vprašanja med obema državama, posebno pa, da se doseže skupno postopanje obeh vlad za dosego velikih inozemskih posojil še pred emisijo nemškega posojila. Na merodajnih dunajskih mestih se je izjavilo Vašemu dopisniku, da jim ni niti najmanj znanega o kakšni taki nameri dr. Schobru.

Zagrebska vremenska napoved. Vreme se bo ustalilo. Temperatura se bo zviševala. Dež bo ponehal. Le tupatam bo še rahlo deževalo.

Nove telefonske številke „Slovenca“

Od danes naprej ima uredništvo »Slovenca« te-le telefonske številke:

dnevno uredništvo št. 2050 (do 20. ure);
nočno uredništvo št. 2996 (doslej 3487) in št. 2992 (doslej 2887).

Uprava »Slovenca« št. 2993 (doslej 2528).
Jugoslovanska tiskarna št. 2994 (doslej 2443).
Knjigovoznica KTD, št. 2995 (doslej 2525).

Velikonočno potovanje g. predsednika vlade

Belgrad, 22. aprila. Predsednik vlade g. general Peter Živković je odpotoval v petek, 18. t. m. z brzovlakom iz Belgrada. Spremljal ga je inspektor Dušan Filipović.

V soboto, 19. t. m. ob 9.30 je prispel predsednik vlade v Karlovac, kjer se je na kolo-dvoru razgovarjal s šefi železniških sekcij o železniškem prometu in materialnem stanju.

Ob 9.45 je g. predsednik odpotoval preko Generalskega stola in Josipdola v Brinje. Spotoma se je ustavil v Spodnji in Gornji Modruši, kjer se je razgovarjal s tamošnjimi kmetovalci o razmerah v njihovih vaseh. V Brinje je prispel predsednik vlade ob 12.15 in takoj odšel v sresko načelstvo, kjer mu je sreski načelnik Vladimir Šipuš poročal o delu v načelstvu in o razmerah v srezu.

Ob 13.15 je predsednik vlade odpotoval iz Brinje preko Zute Lokve v Otočac, kjer si je ogledal tamošnje katoliške in pravoslavne cerkve. Na sreskem načelstvu ga je pozdravil sreski načelnik Miodrag Matić. Nato si je predsednik vlade ogledal podrobno tamošnje sodišče in ofi-cirski dom, nakar se je napotil preko Zute Lokve v Senj, kamor je prispel ob 16.30.

Takoj po svojem prihodu se je g. predsednik vlade napotil v škofijsko palačo in nekaj časa ostal v molitvi ob krsti pravkar preminulega škofa dr. Marušiča. Mešanstvo je takoj, ko je izvedelo za prihod predsednika vlade, izobesilo državne zastave. Predsednik vlade je bil na poti iz škofijske palače do sreskega načelstva deležen navdušenih ovacij. Na sreskem načelstvu je vzel na znanje poročila posameznih referentov, nakar si je ogledal bolnico in bolnici priključeni dom starcev in stark. Nato si je predsednik vlade ogledal mesto peš. Prebivalstvo mu je ponovno priredilo navdušene manifestacije in ga sprejelo do pomoča, kjer se je general Živković vkrcal na parnik in krenil na otok Rab, kamor je prispel ob 21. uri.

Cprav je padal gost dež, je prebivalstvo Raba priredilo gen. Živkoviću viharne ovacije. General Živković je sprejel starešine sreske izpostave na Rabu ter mestnega načelnika v salonu parnika. Naslednjega dne je bilo mesto okinčano z državnimi zastavami in v pomladnem solncu. Predsednik vlade se je izkrcal, si ogledal hotele, šole in rabski gozd, nakar se je napotil pred hotel »Imperial«. Tu se je nekaj časa razgovarjal z meščani in v razgovoru z njimi odto odšel na obalo, ves čas zanimajoč se za razna vprašanja otoka Raba.

Namesnik dr. Korošca

Belgrad, 22. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve za zastopnika ministra za šume in rudnike dr. Oto Frangeš, minister poljedelstva, ki bo zastopal ministra dr. Antona Korošca za bivanja v inozemstvu. (Po glasovih belgrajskih listov je dr. Korošec odpotoval v Carigrad in na Grško. Op. ured.)

Izletniški vlaki v poletni sezoni

Belgrad, 22. aprila. AA. Minister prometa inž. Radivojević je odobril, da se tekom poletne sezone leta 1950. uvedejo izletniški vlaki s 50% popustom redne tarife, in sicer med temile postajami:

Od Belgrada do Resnika ali Ripnja, do Belega Potoka in do Arangelovca. — Od Niša do Sv. Petke. — Od Skoplja do Kačanika. — Od Novega Sada do Kamenice. — Od Zagreba do Sušaka, do Splita, do Ljubljane, do Rogaske Slatine. — Od Sušaka do Srbskih Moravice. — Od Ljubljane do Bohinjske Bistrice, do Rateč-Planica, do Kamnika, do Škofje Loke. — Od Sarajeva do Stambulice. — Od Subotice do Paliča.

Ti izletniški vlaki bodo vozili od 15. maja do 30. septembra. Dovoljena je uvedba teh izletniških vlakov tudi za druge relacije, ako nastane potreba. Izletniški vlaki bodo dovoljeni le v dnevih, kadar naraste frekvenca za 50% preko razpoložljivih sedežev. Znižana cena velja za vse razrede. Za izletniške vlake veljajo tudi ugodnosti za redne vlake in sicer v višini, ki je odobrena za redne vlake.

Umor pri Zagrebu

Zagreb, 22. aprila. r. Kraj ceste, ki vodi v Remetinec vas pri Zagrebu, so našli mrtvo truplo z razkano glavo. Ugotovili so, da je to Mijo Matija iz Blata pri Stopniku. Sinoči je bil v neki gostilni v večji družbi, od katere pa se je ločil. V prvem trenutku se je mislilo, da gre za avtomobilsko nesrečo. Sodna komisija pa je ugotovila, da gre za umor.